

DŽINGISCHÁN

„Chceme t'a urobiť chánom. Keď sa ty, Temudžin, staneš chánom, vyrazíme proti všetkým nepriateľom a privedieme ti ich najkrajšie a najlepšie dievčatá a ženy; (dáme Ti) palácové jurty, peknolíce ženy, a dievčatá z ich štátu a ľudu aj cválajúce valachy s hladkými stehnami... Ak neuposlúchneme tvoje rozkazy v deň boja, odtrhni nás od nášho majetku, od manželiek a žien, a hod' naše čierne hlavy do prachu zeme.”

Tieto slová, ktoré sa zachovali v Tajnej kronike Mongolov (Monggol-un-niguča-tobčijan, 1241) zvolilo v roku 1206 kmeňové zhromaždenie pri prameňoch rieky Onon Temudžina (okolo 1155-1227) za veľkého chána všetkých Mongolov.

Príbeh veľkého mongolského dobyvateľa sa však začal oveľa skôr. Narodil sa ako potomok nomádskej aristokratickej rodiny Bordžiginov. V mladosti zabil svojho nevlastného brata a po jeho smrti ho zajali Tajčutovia. Jeho útekem zo zajatia sa začal príbeh nevzdelaného, chudobného a tiež jedného z najmocnejších ľudí celej histórie. Do roku 1206 si podrobil nomádske kmene zo strednej Ázie, postupne si podmanil územie celej Strednej Ázie, v roku 1215 si podmanil Peking a získal obrovskú korisť. V roku 1221 ovládol celú severnú časť ríše. Pred smrťou 18.8.1227 rozdelil svoju ríšu medzi 4 synov- Batu získal územie na Z od rieky Irtyš, Toluj Mongolsko, Čagataj Turkestan a Ogedej západné provincie a titul veľkého chána celej ríše.

Aj keď by sam dalo o jeho celej vojenskej politike toho porozprávať oveľa viac, spomeniem však nejaké info z jeho života a vládnutia. Džingischán bol vynikajúcim vojenským stratégom, na danú dobu sa považoval za génia. Jeho armáda bola perfektne vycvičená a vyzbrojená. Jazdci boli rozdelení do skupín po 10-tisíckach mužov a tí na menšie skupiny, niekedy až

po 10 vojakov. Svoje výpravy pripravoval veľmi starostlivo a zhromažďoval si informácie o potencionálnych nepriateľoch. Myslím, že z jeho taktiky sa mohli inšpirovať viacerí panovníci, keďže niekedy je lepšie sa viac pripraviť a pod heslom „pomaly ďalej zájdeš” zničiť ostatné krajiny len z toho, že zistíš najrôznejšie možné informácie a o svojom celi od iných zdrojov.

Ktovie, či by niekto obnovil Hodvábnu cestu a podporil kultúrnu výmenu medzi Čínou a Európou, či by sme doteraz neboli odrezaní od západného sveta, ak by jeho nebolo a nikto iný by nemal odvahu na to to urobiť. Veď my sme od nich prebrali kompas, pušný prach, dokonca aj nohavice. Vraj vo o svojej ríši presadzoval slobodu vyznania a pevné zákony. Je smutné, že v histórii sa našlo plno prípadov, kedy mali ľudia presne stanovené v koho majú veriť. Nie je to smiešne? Presadzoval aj na tú dobu nevídanú myšlienku: funkcie sa rozdeľujú podľa schopností a talentu, nie podľa pôvodu a postavenia.

Ak sa takto pozrieme na charakteristiku jeho vlády, tak je viac ako jasné, že bol mimoriadne pokrokový. Nemyslím si, že jeho predchodcovia mali rovnaké alebo aspoň podobné zmýšľanie ako on. Je však aj obdivuhodné ako sa dokázal zomknúť a prekonal svoju minulosť, kedy bol otrokom a zajatcom. Na druhej strane ho to však aj poznačilo a to dosť tvrdo. Pod jeho armádou zahynuli milióny obyvateľov, bol totiž veľmi krutý a krvavý. Zanechala na ňom trauma z mladosti nejaké následky? Jednoznačne áno. Veď žiaden normálny a zdravý človek by nevyzabíjal na svojich cestách a za relatívne krátkeho panovania toľko ľudí.

Na odľahčenie však dodám, že sa vraví, že Džingischán bol veľkým milovníkom žien, žil v háreme. Aj keď je možno nevhodné to povedať, ale na svete vraj v súčasnosti žije 16

miliónov mužov s jeho génmi. Ktovie, možno sa raz objaví taký istý panovník, ktorý si bude chcieť podmaniť ríšu takú veľkú, ako jeho dávny predchodca.

TATIANA ČIRČOVÁ 2.A